

KESKKONNAMINISTEERIUM

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti
tuleviku heaks

Ringmajanduse strateegiliste aluste arendamine

Krista Kupits

Keskkonnakorralduse osakond

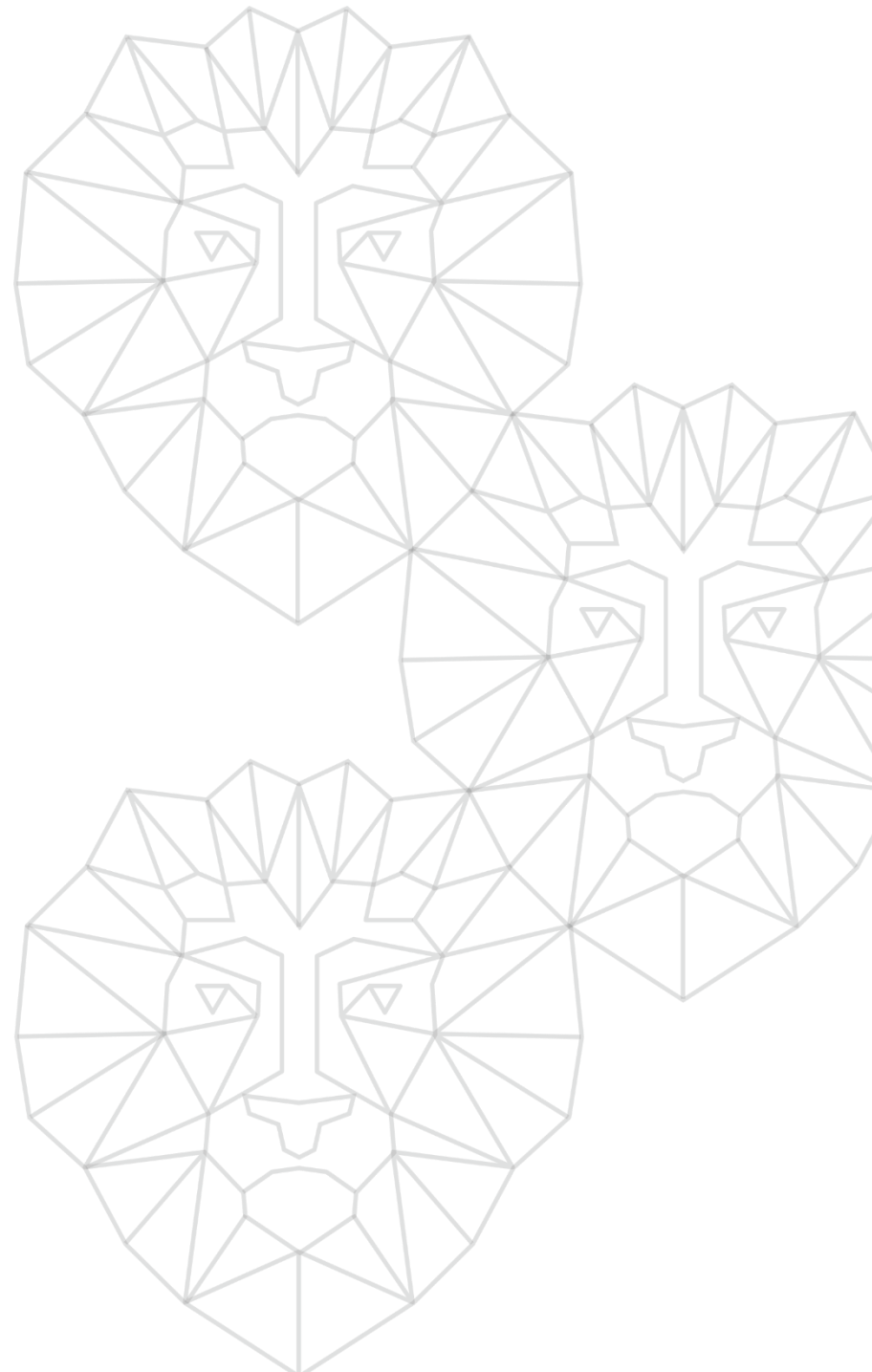
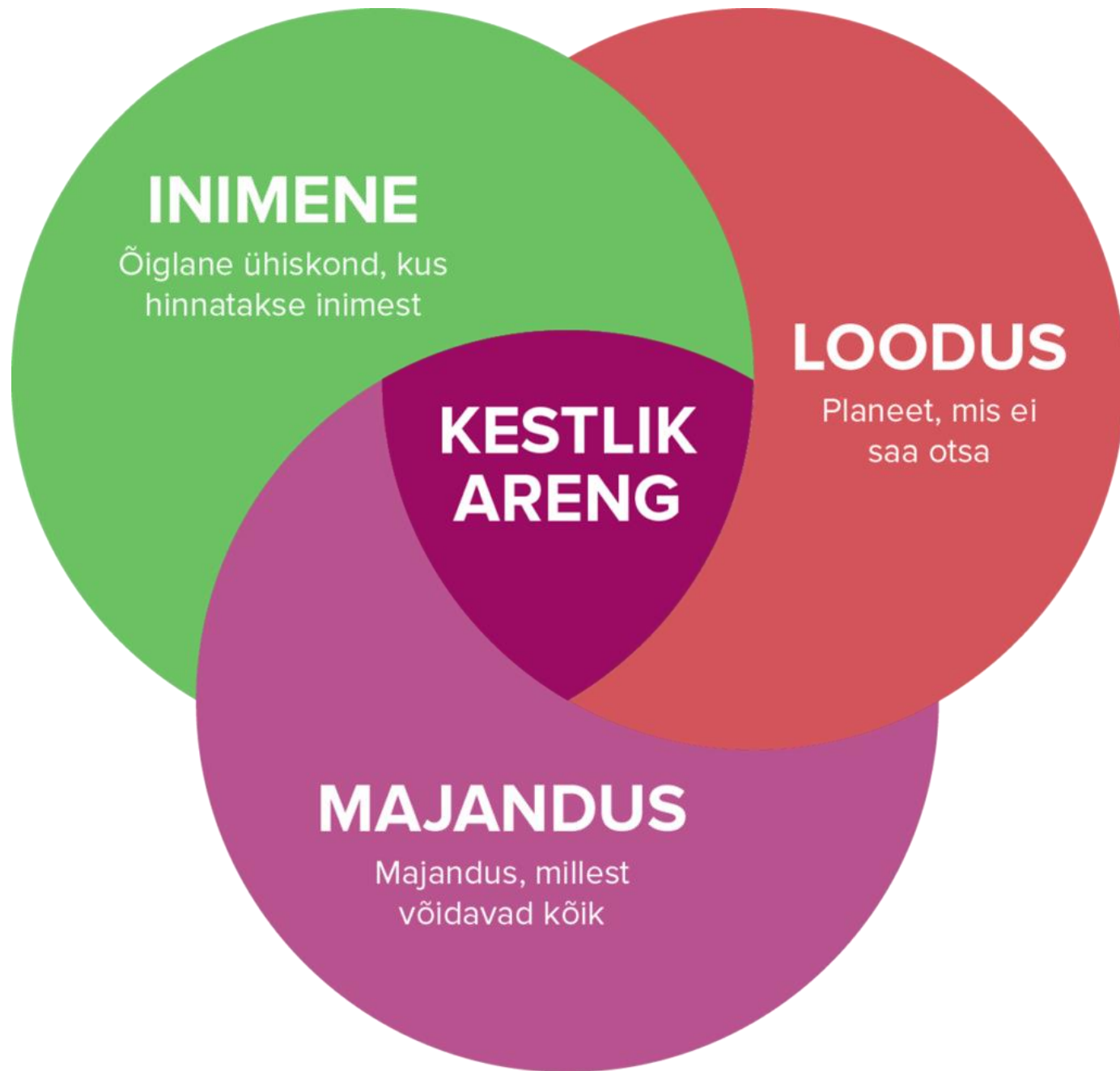
Elurikkus

Kliimapoliitika

Ringmajandus

Digi- ja rohepööre

- Rohelepe - Euroopa **uus majanduskasvu strateegia**, et muuta EL nüüdisaegseks, ressursitõhusaks ja konkurentsivõimeliseks majanduseks
- Kaksikpööre - digitaliseerimine järgides „rohelist“ mõttelaadi
- Digitaliseerimine/lahendused aitavad:
 - Parendada teadmisi, ühendusi ja info jagamist
 - Taha ärimudelid, tooted ja protsessid ringsemaks
 - Tugevdada elanike ja tarbijate rolli

2022 pakett

- 30.03 avaldati kestliku tootepoliitika raamistik „Teeme kestliku toote normiks“, mis katab kõiki füüsilisi tooteid:
 - Ökodisaini direktiivi muutmine (enne energiatõhusus, nüüd ressursitõhusus)
 - Euroopa tekstiilistrateegia ringsemaks ja kestlikumaks tööstuseks
 - Tarbijaõiguse algatus (ebaõiglasel praktikad, parem info kättesaadavus)
 - Ehitustoodete (CPR) regulatsiooni uuendamine
 - Ringmajanduse seire raamistiku täiendamine

2022 teised algatused

- Heitmete ja saasteainete pakett
 - Tööstusheite direktiivi muutmine
- Ringmajanduse pakett 2
 - Pakendi ja pakendijäätmete direktiivi muutmine
 - Keskkonnahoidlike väidete algatus (rohepesu vähendamine)
 - Biopõhiste, biolagunevate ja kompostitavate plastide poliitika raamistik
 - Asulareovee puhastamise direktiivi muutmine
 - Reoveesetete direktiivi muutmine

Ringmajanduse valge raamat

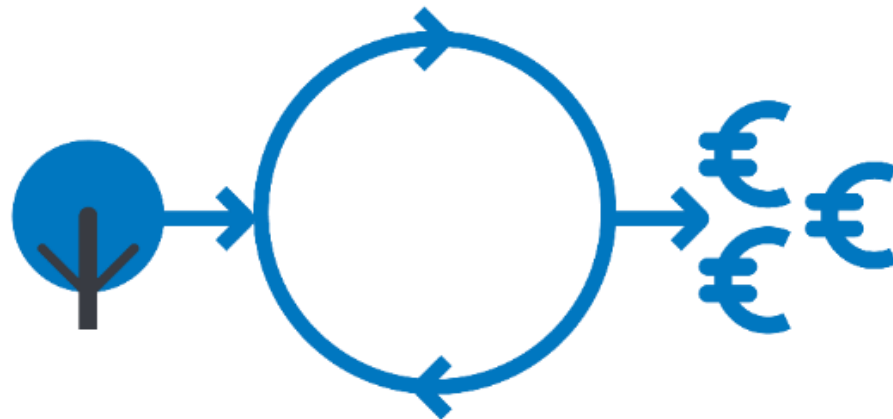
- Keskkonnaministeerium on koostamas keskkonnavaldkonna arengukava (KEVAD) ning sellele lisaks ka ringmajanduse valget raamatut
- **Ringmajandusele luuakse raamdokument, valge raamat**, mis on ühine kokkulepe selle osas, millised vajadused on valdkonna arendamisel esmatähtsad.

Valge raamatu arengusuunad (1)

- Ressursse kasutatakse vastutustundlikult ja nõudlusest lähtuvalt, ressursikasutus on läbi mõeldud ja jäätmete ke on viidud miinimumini
- Eesti ettevõtete ärimudelid on tulevikkuvaatavad ja ringmajandavad
- Eestis on ringmajanduse rakendamiseks vajalik oskusteave ja eksperdid ning toimiv koostöö erinevate valdkondade ja sektorite vahel

Valge raamatu arengusuunad (2)

- Loodud on toimivad digitaalsed lahendused ringmajanduse toetamiseks ning tagatud kvaliteetsed andmestik
- Ringmajandus on riiklikul tasandil hästi koordineeritud ning loodud on ringmajandust toetav õigus- ja majanduskeskkond
- Juurdunud on keskkonnateadlik mõtteviis ja keskkonnahoidlik käitumine

Ringmajandus on hea võimalus muuta keskkonnavalajad väljakutsed majanduslikeks võimalusteks, millest võidavad nii keskkond, tarbija, ettevõtja kui ka riik.

- Toote olelusringi disain
- Jätkusuutlikud materjalid
- Toote eluiga
- Parandusvõimalus
- Kordus- ja taaskasutus
- Uued ärimudelid
- Ökoinnovatsioon
- Tooted teenusteks
- Jagamismajandus
- Tööstussümbioos
- Teadus- ja arendustegevus
- Keskkonnajuhtimine
- Tarbimisharjumused
- Teadlikkus
- Takistuste eemaldamine
- Riiklik surve
- Rahvusvahelised kokkulepped
- Koostöö!

Ringmajanduse põhimõtete rakendamise vältimatus

Loodusvarasid on kasutatud, võimaldamata ressurssidel taastuda, biosfääri on kogunenud saasteaineid, ökosüsteeme on tõsiselt halvendatud ja bioloogiline mitmekesisus kaob murettekitava kiirusega.

Juba 2000. aastate alguses jõudis ÜRO poolt juhitud Maa Ökosüsteemide Ülemaailmne Hinnang (Millennium Ecosystems Assessment) järeldusele, et umbes 60% uuritud ökosüsteemiteenustest on halvenenud või on kasutusel jätkusuutmatul viisil.

Majandusarengu keskkonnakestlikuks muutmiseks peab **ressursitõhusus suurenema vähemalt sama kiiresti kui majandustoodang.**

Eesti **ressursitootlikkus on (0,54 eurot kg kohta 2019. aastal) üks madalamaid ELis – see on pea neli korda väiksem kui ELi keskmine.**

Kohalikke ressursse pigem eksporditakse toormena kui väärintatakse kohapeal.

Muutuse ellukutsumine

Ringmajanduspõhiste tootmis- ja tarbimismudelite kasutuselevõtu edendamine

Tööstuse ja teenindussektori, sh VKE-de energia- ja ressursitõhususe tõstmine ja auditite toetamine

Jäätmetekke ja pakendamise vältimine ja vähendamine, toodete korduskasutuse edendamine

Jäätmete liigiti kogumise infrastruktuuri toetamine

Ringlussevõtu võimekuse tõstmine ja ohutu materjaliringluse tagamine

Ringmajanduse printsiibid tootmises

- Tootmiseks hangitav ressurss, loodusvarad, on kestlikult saadud.
- Ressurss on targalt tootmisesse sisendina disainitud, tõhusalt, vajaduspõhiselt ja lisandväärtusega kasutatud.
- Tootmistegevus ei kahjusta ühtegi keskkonna- ja kliimaeesmärki oluliselt - DNSH (do no significant harm).
- Toode tootmine/tarbimine põhineb väärtuspõhisele ringmajandusele - toode pakub ühiskonnale vajalikku väärtust.
- Toode on kvaliteetne, kestab võimalikult kaua, on kergesti parandatav ja korduskasutatav.
- Kui materjal muutub jäätmeks (selle tarbija mõistes), saab materjali teisese toormena uuesti kasutusse, ringlusesse võtta - ring on võimalikult kestev

Disainistrateegiate kirjeldused

- 1) **Kliendilojaalsus ja usaldus** – toode on disainitud nii, et kasutaja tunneb isiklikku seotust sellega, motiveerib klienti hoidma toodet heas korras ning lükata edasi otsus see toode välja vahetada.
- 2) **Vastupidavus** – kõrgekvaliteedilise ja pikaajalise toote tootmine on peaaegu samatähenduslik vastupidava toote disainiga. See tähendab vastupidava toote disaini nii paberil kui ka testide tulemustele põhinedes. Oluline on tagada toote kasutuskindlus.
- 3) **Standardsus / sobitatavus** - toote funktsionaalne sobitatavus teiste osade või toodetega
- 4) **Parandatavus ja hooldatavus** - tootedisain nii, et kasutaja saaks seda ise parandada ja/või hooldada. Sellega lükatakse edasi vajadust toode või selle osasid välja vahetada.
- 5) **Uuendatavus / kohandatavus** - toode on disainitud nii, et seda või selle osasid saab kasutada erineva funktsionaalsusega või kasutuseesmärkidel või seda saab uuendada mõningate osade iganemisel.
- 6) **Modulaarsus** - toote disain nii, et selle erinevad osad on teineteisest nii eraldatavad, et nad ei kaota oma algset funktsiooni (kahjustuste või deformeerumise tagajärjel).

Erinevad toetusprogrammid

- EL vahendid
 - 2021-2027 ringmajandus, ressursitõhusus ja jäätmekäitlus (SF) – 111 mln €
 - 2021-2026 taaste- ja vastupidavusrahastu (RRF) – 14 mln €
 - EL ülesed - LIFE, Horisont, Innovatsioonifond
- EMP programm – 1,8 mln €
 - Ringmajandusalane võimekus avalikus sektoris
- KIK keskkonnaprogramm (ringmajandus) – ca 1 mln €/aastas
 - Ringmajanduse teadus- ja arendustegevus (iga aastased fookusvaldkonnad)
 - Keskkonnakorraldus (nt uued lahendused)
 - Jäätmed (nt jäätmeteke, kogumisringid)
 - Maapõu

EL vahendid 2021+ - 125 mln €

- Ressursitõhusus (audit & investeringud) + RRF (investeringud)
- Ringmajanduse tootmis- ja tarbimismudelid
- Jäätmete ke ja üle pakendamine, korduskasutus
- Jäätmete ringlussevõtt ja ohutu materjaliringlus
- Jäätmete liigiti kogumise taristu

KESKKONNAMINISTEERIUM

Aitäh!

<http://ringmajandus.envir.ee>

